

Creixement espanyol i asimetria Europea en Innovació

Aquest setmana en el Congreso de diputados, el president Zapatero, va evidenciar la bondat de l'economia espanyola, dades ja conegudes des de inicis de maig, i que ens situen en posicions de privilegi quant a la Unió Europea, el creixement es situa en el 3,5, l'abril fou un excel·lent mes quant a ocupació, la producció industrial es recupera, l'Ibex superà els 12.00 punts, ... en fi les dades macroeconòmiques apunten que l'economia va be, encara que hom te la percepció de que a nivell micro i per a molts ciutadans, les coses no son tan triomfalistes, ni les raons dels creixement solides, ni fonamentades en els pilars en que s'enquadren les estratègies de l'economia del coneixement. Aquesta nova onada de dades son les que em portarem a la memòria 'informe *Global Information Technology Report 2005-2006* elaborat per el Fòrum Econòmic Mundial, en el que tot recordar-nos que extreure la màxima capacitat els útils tecnològics es una de les vies mes eficaces per *incrementar l'eficiència i la productivitat dels processos productius en el context econòmic mundial*, evidenciava que Espanya passava del lloc 29 al 31 en el ranking, encapçalat per els Estat Units, que mesura la capacitat dels països d'aprofitar i utilitzar les innovacions que aporten les TIC. L'anàlisi de les dades permet evidenciar que els països el nord i centre d'Europa ocupen posicions capdavanteres, mentre que el països del sud d'Europa presenten dades, a excepció de Portugal, llunyanes als qui els pertoca per el volum de les seves economies (Portugal la 27, España la 31, Itàlia la 42, Grècia la 43), un fet que cal analitzar-ho tant amb clau interna com en clau de Política Europea, ja que hom detecta que les polítiques Europees poden estar mes enfocades a models productius amb polítiques d'R+D+i mes avançades, com son els països del Centre i Nord d'Europa, i no ésser les mes requerides per les realitats socioeconòmiques del teixit empresarial dels Països del Sud i especialment per Espanya. Un fet que el Cercle per el Coneixement ja alertà al 2005, en el sopar debat del Cercle corresponent al mes de setembre, al Dr. Salvador Ordóñez, Secretari d'Estat d'Universitats i Investigació, al evidenciar-se en el fet de que si be l'àrea aplega mes de 100 milions d'Europeus i aporta quasi el 25% del PIB comunitari, disposa sols del 16% dels investigadors de la UE25 i executa aproximadament sols el 12% de la despesa en R+D. La realitat del teixit empresarial Espanyol, i molt especialment Català, format per un tram de petites empreses que aporten un percentatge superior al 50% del PIB, comporta que no es beneficien de les ajudes comunitàries, amb l'excepció de les universitats i centres de recerca que amb la seva participació en projectes Europeus han assolit excel·lents resultats. Uns resultats però que no han pogut ésser aprofitats per les empreses que no tenen ni la capacitat tecnològica, ni els models d'organització per integrar-los i convertir l'avens en PIB.

Aquesta manca de capacitat de transferir els resultats de la recerca cap a les empreses, esta en la base del us ineficient de les potencialitats tecnològiques, que comporta pèrdua de competitivitat. Una incapacitat que afecta al nostre País pero que també cal entroncar-la amb la política Europea poc orientada a incrementar la capacitat d'absorbir els avenços per part de les empreses, i en especial per les empreses de petites i aquelles que desenvolupen la seva activitat en sectors tradicionals. Polítiques que no busquen l'equilibri entre l'avens científic, la productivitat i la competitivitat empresarial.

Conseqüentment cal una política d'Innovació, -basada en la terna: ciència, tecnologia i disseny- que contempli el recolzament a la generació de tecnologia avançada per disminuir la dependència dels competidors americans i japonesos, i a la vegada s'encamini a potenciar l'absorció de l'avenç per les empreses per potenciar la seva productivitat i disminuir els riscos derivats de la competència global.

Estan la política Europea, avui per avui, més enfocada als sectors de alta tecnologia, cal que Espanya, assumeixi la responsabilitat de fer possible que la tecnologia possibiliti la competitivitat i la Innovació arribi al Teixit productiu arrelat tot facilitant el sorgiment d'iniciatives emergents. Sols amb aquesta dualitat serà possible avançar en la generació de ciència i tecnologia, i fer possible que es tradueix en productivitat, conseqüentment en generació de riquesa i progrés, frenant a la vegada el distanciament dels objectius de Lisboa, i conduint els valors cap aquells que caracteritzen els Estats Units i Japó, en un moment on Xina i Índia ja estan prenent posicions cap a models econòmics basats no sols basats en la competitivitat del preu de la ma d'obra sinó en el talent i l'alt valor. Recordem solament, que les dades de l'OCDE corresponents al 2003 ja recordaven que la UE invertia sols un 1,95 del PIB en R+D+i, (1,11% a Espanya), mentre que en els Estats Units arribà al 2,76, essent aportat en un 67% per les empreses americanes, quant a la Unió sols assolí el 55%. No es pot oblidar tampoc el baix valor de l'import dedicat a Capital Risc a Europa, amb relació al PIB, que no arribà al 65% del que s'efectuà als Estats Units. Aquest es la realitat i la via d'actuació basada en la dualitat Europa/Estats.

Ara que les dades son bones, no ens tindriem d'oblidar que l'economia espanyola és la única de la Unió Europea que a pesar del seu creixement i creació d'ocupació ha perdut productivitat des de 1995, a pesar del la diferencia salarial amb de les economies capdavanters; cal constatar que, tal explicita l'últim informe de SIE'05 de Telefònica tot citant a OIT,IMD, en el període 1995-2002 va perdre un 0,4%, mentre que l'increment mig de la UE15 fou d'un 1,2%. Ni tampoc oblidar l'informe del "*Consejo Asesor de las telecomunicaciones de la Sociedad de la Información*" que posà en evidència que Espanya ocupa les últimes posicions en el compliment de l'Agenda de Lisboa, amb un baix 3,93 (sobre 7) en l'indicador de R+D+i, el qual per Finlàndia assoleix un 5,87, o el 4,32 corresponent a la iniciativa empresarial en contraposició al 5,62 del Regne Unit, o el d'empresa en xarxa que assoleix un 6,51 en Dinamarca i tan sols un 5,34 en Espanya. Uns indicador que evidència que Espanya presenta uns valors molt inferiors als dels països capdavanters, del Nord d'Europa, i té una tendència a l'increment de la distància amb ells.

Conseqüentment es el moment de reclamar en no baixar la guàrdia, seguir treballant i potenciant les polítiques encaminades a enfortir les bases per la construcció d'una economia competitiva, eficient i eficaç, capaç de mantenir-nos en la situació de privilegi que ha ostenta España. Es hora d'aprofitar la bonança ja que de fer-ho no determinarà la nostra posició i la competitivitat de les empreses en el context internacional. Efectuant-ho saben que la política Europea d'R+D+i no s'ajusta a les necessitats de l'Estat un fet que exigeix que sigui l'Administració espanyola i cadascuna de les nostres iniciatives les que compensin aquesta asimetria entre el nord d'Europa i el països del Sud.

Antoni Garrell i Guiu
President el Cercle per el Coneixement